

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

**за изменение и допълнение на Закона за ратифициране на
Конвенция № 102 на Международната организация на труда за
социална сигурност (минимални стандарти), 1952 г.**

(ДВ, бр. 54 от 2008 г.)

Параграф единствен. Декларацията към член единствен се изменя така:

„Република България заявява, че поема задълженията, произтичащи от раздели II, III, IV, V, VI, VII, VIII и X, във връзка с чл. 2, буква „а“ от конвенцията.“

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на 2016 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Щецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за ратифициране на Конвенция № 102 на Международната организация на труда за социална сигурност (минимални стандарти), 1952 г.

Със закон от 13.06.2008 г. беше ратифицирана Конвенция № 102 на Международната организация на труда (МОТ), с декларацията, че Република България поема задълженията, произтичащи от раздели II, III, V, VI, VII, VIII и X. Тогава не сме се присъединили и към раздел IV – обезщетение за безработица, тъй като експертният анализ е показал, че към 2008 г. нивата на обезщетенията ни при безработица не достигат минималния стандарт на Конвенцията за този вид обезщетения.

През 2013 г. е стартирана подготовка за преценяване на възможността да бъде ратифициран и раздел IV – обезщетение за безработица, с оглед на поети международни ангажименти на Международната конференция по труда, 2012 г.

В сътрудничество с Националния осигурителен институт и Националния статистически институт Министерството на труда и социалната политика събра и анализира статистически данни, съотнесими със стандарта за раздел IV – обезщетение за безработица, които заедно с релевантното действащо българско законодателство представи на експерти на МОТ, в рамките на техническото сътрудничество, за да извършат те предварителна оценка за съотнесимостта на стандарта с националните ни нива на този вид обезщетения и формулата за тяхното определяне.

Съгласно Конвенцията покритият риск включва определеното в националното законодателство спиране на доходите, дължащо се на невъзможността защитеното лице да получи подходяща работа, която е способно и готово да изпълни. Посоченото обезщетение се осигурява поне на лицата, които имат завършен правопораждащ период, считан за необходим с оглед предотвратяване на злоупотреби.

Защитените лица съгласно Конвенцията могат да включват:

а) определени категории наети лица, съставляващи не по-малко от 50 на сто от общия брой на всички наети лица, или

б) всички пребиваващи лица, чиито доходи за времетраенето на обхванатия случай не превишават границите, определени в съответствие с изискванията на член 67, или

в) определени категории наети лица, съставляващи не по-малко от 50 на сто от общия брой на наетите лица в индустриални предприятия с не по-малко от 20 души персонал, когато е в сила декларация, направена в съответствие с член 3.

За да се определи дали нашето законодателство отговаря на стандарта, се ползва определението по буква „а“ на чл. 21 от Конвенцията като най-близко до него. В тази хипотеза член 22 от Конвенцията предписва обезщетението да се предоставя под формата на периодично плащане, изчислявано в съответствие с изискванията на член 65 или 66.

Периодът на изплащане според Конвенцията (член 24) е желателно да покрива целия период на оставане без работа, като срокът на изплащане на обезщетението може да бъде ограничен:

а) когато защитата обхваща категории наети лица – до 13 седмици за 12 месечен период;

б) когато защитата обхваща всички пребиваващи лица, чиито средства за времетраенето на обхванатия случай не надвишават установените граници – до 26 седмици за 12 месечен период.

Когато националните закони или подзаконовни актове на държавата членка предвиждат срокът на изплащане на обезщетението да зависи от продължителността на периода на внасяне на осигуровки и/или от получено преди това обезщетение в рамките на определен период, разпоредбите на буква „а“ се считат за изпълнени, ако средният срок на обезщетението е поне 13 седмици за 12-месечен период.

Така очертаният риск, условията за предоставяне на обезщетението и неговите характеристики съответстват на условията за отпускане на обезщетение за безработица по Кодекса за социално осигуряване (КСО) – според чл. 54а, ал. 1 „Право на парично обезщетение за безработица имат лицата, за които са внесени или дължими осигурителни вноски във фонд "Безработица" най-малко 9 месеца през последните 15 месеца преди прекратяване на осигуряването и които: имат регистрация като безработни в Агенцията по заетостта (АЗ); не са придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст в Република България или пенсия за старост в друга държава или не получават пенсия за осигурителен стаж и възраст в намален размер по чл. 68а или професионална пенсия по чл. 168; не упражняват трудова дейност, за която подлежат на задължително осигуряване по този кодекс, с изключение на лицата по чл. 114а, ал. 1 от Кодекса на труда, или законодателството на друга държава.“

Видно от хипотезата на националната ни норма, условията за придобиване на право на обезщетение при безработица са: лицето да е безработно, който статут се потвърждава от регистрацията в АЗ; да е било осигурявано за законодателно определен период срещу риска безработица и да няма други доходи, произтичащи пряко или посредствено от трудова дейност.

Регистрацията в АЗ като безработно лице - съгласно чл. 18 във връзка с чл. 17 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ), изпълнява предпоставките на Конвенцията за това кои лица могат да са бенефициенти на обезщетения за безработица – „Всеки български гражданин, както и всеки гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, който търси работа, може да се регистрира в териториалното поделение на Агенцията по заетостта.” Съгласно чл. 18, ал. 3 от ЗНЗ правата като лица, които търсят работа, могат да упражняват и: чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България; лицата, на които е предоставено право на убежище; лицата, на които е предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут; лицата, за които това е предвидено в международен договор, по който Република България е страна; лицата - граждани на трети държави, които са членове на семейство на български граждани или на граждани на държава - членка на Европейския съюз, на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария; членовете на семейството на чужденци, получили разрешение за дългосрочно пребиваване; притежателите на синя карта на ЕС, останали без работа в рамките на три месеца или желаещи да сменят работодателя си.

Търсещите работа лица се регистрират в различни групи, една от които е безработни. Лицата, които са регистрирани като безработни, са длъжни да изпълняват препоръките на трудовия посредник, както и предвидените действия, срокове и график за посещения. Регистрацията на безработните лица се прекратява, освен на други основания, и в случаите, когато:

1. не изпълнят препоръките на трудовия посредник или действията, сроковете и графика за посещения, включени в плана за действие;

2. не се явят на посочените дата и час в писмената покана от поделението на Агенцията по заетостта или в срок три работни дни след тази дата;

3. откажат да приемат предложената им подходяща работа и/или включване в програми и мерки за заетост и обучение за възрастни по този закон, както и в програми и проекти, финансирани със средства от европейски и други международни фондове.

Понятието за подходяща работа е пояснено в § 1, т. 4 от ЗНЗ и е базирано на тълкуването на понятието, дадено от Комитета на експертите по социална сигурност към Съвета на Европа.

Второто изискване по националното ни законодателство – лицето да е осигурявано за определен период срещу риска безработица - съответства на допускането на Конвенцията обезщетение да се осигурява поне на лицата, които имат завършен правопораждащ период, считан за необходим с оглед предотвратяване на злоупотреби.

Третото изискване на националната ни норма – липса на доходи, свързани с трудова дейност – съответства на условието на Конвенцията за спиране на доходите, дължащо се на невъзможността защитеното лице да получи подходяща работа, която е способно и готово да изпълни.

По отношение на нивата на обезщетенията, изчислени съгласно националната ни формула, и нивото на стандарта по Конвенцията бяха проведени разширени консултации с МОТ.

Член 65, параграф 1 от Конвенцията предвижда, че при периодичните плащания размерът на обезщетението, увеличен с размера на всякакви семейни помощи, платими за времетраенето на обхванатия случай, следва да бъде такъв, че по отношение на въпросния период за типичния (стандартния) бенефициент, посочен в таблицата, приложена към настоящия раздел, да се получи най-малко посоченият в тази таблица процент от общия размер на предишните трудови доходи на бенефициента или на лицето, осигурявало издръжката на семейството, и от размера на всякакви семейни помощи, платими на защитеното лице със същите семейни задължения, както типичния (стандартния) бенефициент. Съгласно приложената таблица в Конвенцията минималният размер при безработица трябва да е 45 на сто от предишните доходи, изчислени съгласно изискванията на Конвенцията.

При изчисляване на това, дали се постига заместимост от поне 45 на сто, експертите на МОТ установиха, че такава би се постигнала при изчисляване на стандарта на база възнаграждения за квалифициран физически работник от мъжки пол - шлосер или стругар, в областта на машиностроенето, с изключение на електротехническото машиностроене (чл. 65 (6)(а); или за типичен (стандартен) пълнолетен работник от мъжки пол -

лице, което се смята за типично при полагането на неквалифициран труд, заето в основната група икономически дейности с най-голям брой икономически активни лица от мъжки пол, защитени срещу въпросния риск, или работници, издържащи защитените лица, в зависимост от случая, в отрасъла, обхващащ най-голям брой такива лица или издържащи ги работници; за тази цел се използва международната класификация за всички икономически дейности, приета от Икономическия и социален съвет на ООН на неговата седма сесия на 27 август 1948 г. и възпроизведена в приложението към настоящата Конвенция, като се държи сметка за измененията, внесени в нея в който и да било момент (чл. 66 (4)(б)).

В първия случай – на чл. 65 (6)(а), би се постигнала заместимост 50,4 на сто, а във втория – на чл. 66 (4)(б), би се постигнала 51,1 на сто заместимост.

Поемането на ангажименти и по този раздел на Конвенция № 102 на МОТ не би довело до допълнителни разходи за бюджета, тъй като видно от горните предвиждания и при настоящите нива на обезщетения, а следователно – и на осигурителни вноски, минималният стандарт би бил покрит. По същата причина присъединяването и към тази част няма да изисква промени във вътрешното ни законодателство.

Съгласно чл. 4 от Конвенцията допълнителното присъединяване към раздели, които не са били посочени при ратификацията ѝ от съответната държава, се осъществява чрез уведомяване на Генералния директор на Международното бюро по труда за поемането на задължения, произтичащи от тези раздели. Задълженията по тези раздели се смятат за неотменна част от документа по ратификацията и имат неговата сила на действие считано от датата на уведомлението. Предвид това поемането на задълженията по раздел IV ще породи действие за България от датата на уведомяване на Генералния директор на Международното бюро по труда.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

РЕШЕНИЕ № 353

от 10 май 2016 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Одобрява проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за ратифициране на Конвенция № 102 на Международната организация на труда за социална сигурност (минимални стандарти), 1952 г.

2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.

3. Заместник министър-председателят по демографската и социалната политика и министър на труда и социалната политика да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

4. След влизането в сила на закона по т. 1 министърът на външните работи да уведоми Генералния директор на Международното бюро по труда за поемането от Република България на задълженията, произтичащи от раздел IV на Конвенцията. Тези задължения пораждат действие за Република България считано от датата на уведомлението.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

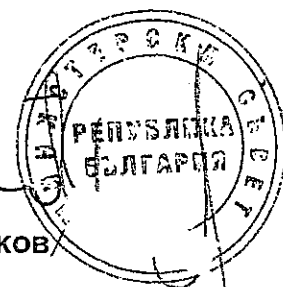
ЗА ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА

МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Веселин Даков

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
“ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ”:

/Веселин Даков/

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

№ 02.01-82.....

10 май 2016 г.

ДО

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	602-02-18
Дата	11 / 05 2016 г.

Ja

12 36

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

г-жа ЦЕЦКА ЦАЧЕВА

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЦАЧЕВА,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение № 353..... на Министерския съвет от 2016 г. проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за ратифициране на Конвенция № 102 на Международната организация на труда за социална сигурност (минимални стандарти), 1952 г.

Приложение: съгласно текста.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

№ 650-01-162 / 12. 05. 2016 г.

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 74, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям законопроект за изменение и допълнение на Закона за ратифициране на Конвенция № 102 на Международната организация на труда за социална сигурност (минимални стандарти), 1952 г., № 602-02-18, внесен от Министерски съвет на 11.05.2016 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по труда, социалната и демографската политика

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ЦЕЦКА ЦАЧЕВА